

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 16.02.04

Høringsuttalelse

Rapport 2003 - 100
Samfunnsøkonomi i fjernvarme og aktørenes incentiver

Utredning av ECON på oppdrag fra Olje- og energidepartementet

Norges Naturvernforbund har gått gjennom utredningen, og har to sentrale, kritiske merknader til rapporten.

1. Den svarer ikke på oppdragets mandat, fordi den ikke peker hvilke endringer som må gjøres i Plan- og bygningsloven eller i Energiloven for å fjerne barrierer mot utbygging av fjernvarmen

2. Den har ikke foretatt noen kartlegging av hvilke erfaringer som er gjort i forbindelse med utbygging av de allerede eksisterende fjernvarme- og biobrenselanleggene. Denne kartleggingen er viktig for å kunne si noe om hvordan rammebetingelsene har påvirket utbyggingstakten for fjernvarme, og hvilke barrierer utbyggerne har møtt.

Samlet sett innebærer disse to svært alvorlige manglene at rapporten ikke kan gi grunnlag for en vurdering av den samfunnsøkonomiske nytten av investeringer i fjernvarmenett.

I de følgende avsnittene viser vi en del eksempler på graverende feil og mangler ved ECONs rapport, som vi mener underbygger påstandene i pkt. 1 og 2. ovenfor.

Under pkt. 1 mangler det en oversikt og beskrivelse av hvilke lover og regler som gjelder for utbygging av fjernvarmeanlegg, og som potensielle utbyggere må ta hensyn til. Hvis ikke OED som oppdragsgiver allerede har laget en slik oversikt, bør det sørges for at den blir laget.

Under pkt. 2 om erfaringene med eksisterende anlegg mangler det også en vurdering av rammebetingelsene for både bygging og drift av fjernvarmeanlegg. Det er heller ikke redegjort i tilstrekkelig grad for hva som legges til grunn for at et fjernvarmeanlegg skal være samfunnsøkonomisk lønnsomt eller bedriftsøkonomisk lønnsomt. Hvilke faktorer skal trekkes inn, og hvordan skal de vektas i forhold til hverandre?

Generelt om valget av problemstillinger

Utredningen hopper elegant over vesentlige faktorer og fokuserer på enkeltdetaljer som de mener ikke er utredet nok tidligere. For eksempel står det i forbindelse med lønnsomhetskriterier for fjernvarme i pkt. 1.3 på side 4:

" Mange av disse har allerede vært gjenstand for utredninger og vi vil derfor fokusere på kriterier som kan være viktige, men ikke er utredet i nevneverdig grad. Eksempler på slike kriterier kan være tilknytningsplikten, hvorvidt leverandøren opptrer som monopolist og forholdet til alternative energikilder."

MEMBER OF FRIENDS OF THE EARTH

Enda mer uforståelig blir det når utredningen lenger ned i kapittelet påstår at:
"*... bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske kriterier avviker (i utredningen) for fjernvarme ...*" og at avvikene skyldes nettleie for el og elavgift.
Skal ikke bedriftsøkonomi/samfunnsøkonomi beregnes på samme måte, uavhengig av kilde?

Ufullstendig og feilaktig om incentiver

Utredningen foretar en systematisering av hvilke incentiver som virker i forhold til ulike aktører som er involvert i bygging og drift av fjernvarmeanlegg. Denne systematiseringen er til dels direkte feil, og dels sterkt mangelfull.

Det virker som forfatteren mangler innsikt i hvordan fjernvarmemarkedet fungerer, hvordan rammebetingelsene påvirker fjernvarmemarkedet og mulighetene for å bruke alternative kilder.

Rapporten skriver i punkt 3.2.1 at kommunene kun har interesse av å bygge ut fjernvarmeanlegg ut fra ønsket om å forsyne kommunens innbyggere og næringsliv med fjernvarme. En ser da helt bort fra at kommunene også har en interesse i å forsyne kommunens egne bygg med fjernvarme og da med et ønske om å redusere egne oppvarmingskostnader.

Videre i punkt 3.2.1 er det trukket fram flere "incentiver" for kommuner til å bygge ut mer eller mindre lønnsomme fjernvarmeanlegg. Mange av disse er helt meningsløse, og det må være dumme politikere som evt. bygger et fjernvarmeanlegg med disse incentivene. Eks. basert på politikernes ønske om popularitet: "... Kan kommunen ha et incentiv til å gjennomføre fjernvarmeutbygginger..". Utredningen eksemplifiserte dette med at et forbrenningsanlegg kunne plasseres lengst mulig bort fra befolkningsentrum. Slike prosjekt blir svært for ulønnsomme, også samfunnsøkonomisk.

Et annet dårlig eksempel på incentiv er "*..pålegg fra staten, kan tvinge kommunen til å fatte spesielle beslutninger om investering i fjernvarme. Man kan for eksempel tenke seg en kommune med forbrenningsanlegg, og der føringer om energiutnyttelse presser fram en investering i fjernvarme. Et eksempel på slike føringer er den nasjonale målsetningen om at 75 prosent av avfallet skal energi- eller materialgjenvinnes innen 2010.*" Hvilken kommune vil gjøre et slikt vedtak hvis de taper penger på det??? Hvilke kommuner har forbrenningsanlegg uten energiutnyttelse (bortsett fra kommunale søppelfyllinger med pålegg om å brenne deponigass). I parentes bemerket er Norges Naturvernforbund for konsesjonskravene generelt.

Det er et helt annet forhold, dersom rammebetingelsene (for eksempel økte miljøkostnader ved deponering) endres slik at det blir lønnsomt å bygge ut fjernvarme.

Mangler likebehandling av overinvesteringer i ulike alternativer

Under pkt. 2.2.1 Investeringskostnader, så forskjellsbehandler utredningen konsekvensene av overinvesteringer med hensyn til forbrenningskapasitet på den ene siden, og overinvesteringer i kraftnett på den andre. Rapporten trekker overinvesteringer i forbrenningskapasitet i varmesentraler inn i kostnadssiden av en samfunnsøkonomisk vurdering. Derimot gjør den eksplisitt ikke en slik vurdering av overinvesteringer i linjenett. Dette er en urimelig forskjellsbehandling som gjør at fjernvarmeutbygging kommer dårligere ut i forhold til investeringer i linjenett, på et grunnlag som ikke er korrekt.

Feilaktige påstander om mulig kryssubsidiering

Kryssubsidiering nevnt i punkt. 3.2.5: Rapporten er bekymret for at netteiere som også er involvert i fjernvarmenett skal drive kryssubsidiering av fjernvarmeutbyggingen gjennom at det legges fjernvarmerør i samme grøft som strømkabler. Dette er en helt uholdbar

påstand, i det NVE`s inntektsrammereguleringsdirektiv og oppfølging gjør slik krysssubsidiering umulig.

Feilaktig om mulig hindring av konkurranse mellom energiforsyningsløsninger

En annen påstand i rapporten pkt. 3.2.5/3.2.6 som ikke medfører riktighet er et E-verk kan unngå å bygge fjernvarmenett fordi dette kan påvirke strømprisen. Tanken i rapporten er at ved å bygge fjernvarmenett kan prisen på strøm synke, og dermed minske fortjenesten på strømsalget over nettet. Dette er en uholdbar påstand rent generelt. Nettselskaper kan bare tjene penger ved å investere i fjernvarme under to forutsetninger:
når det er kapasitetsproblemer i strømmettet i enkelte områder
ved nyinvesteringer i fjernvarmenett til områder der det finnes mange bygninger som har vannbåren varme fra før.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Brænd
energirådgiver